

26.09.2018

Ärende/12

§ 246

Den av ledamoten Dan Koivulaakso väckta motionen om förbättring av situationen för de arbetslösa som berörs av aktiveringsmodellen

HEL 2018-003227 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Eetu Pernu, specialplanerare, telefon: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Dan Koivulaakso väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Dan Koivulaakso och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden gör en utredning över aktiveringsmodellens effekter på helsingforsares arbetslöshetssituationer med beaktande av köns-, ålders-, språk- och nationalitetsskillnader. I motionen föreslås även en kartläggning av hur mycket det kostar att sysselsätta dessa personer eller att styra dem till lämpliga åtgärder som främjar sysselsättningen. Dessutom föreslås i motionen att man tillsammans med arbetskraftsmyndigheten inom ramen för stadens budget ska ordna sysselsättningsmöjligheter för varje arbetslös helsingforsare eller en möjlighet att delta i tjänster som främjar sysselsättningen enligt aktiveringsmodellens krav.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Om motionen begärdes utlåtanden av social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet samt NTM-centralen i Nyland.

Aktiveringsmodellen och tjänster som främjar sysselsättningen

Från och med 2.4.2018 skärs en arbetslös arbetssökandes arbetslöshetsförmån ner med 4,65 procent om denne inte har visat sig uppfylla aktiveringsskyldigheten som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Under en granskningsperiod (65 betalningsdagar av arbetslöshetsförmån) kan aktiviteten påvisas genom följande åtgärder för den som betalar ut förmånen:

- 1) utföra 18 timmar lönearbete enligt kollektivavtal
- 2) i företagsverksamhet tjäna totalt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare
- 3) delta fem dagar i sysselsättningsfrämjande service,
- 4) delta fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten, eller
- 5) på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet delta fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas.

I nuläget har staden inte möjlighet att ordna sådan i punkterna 3–5 avsedd service som främjar sysselsättningen och som enligt lagen ska ordnas av Arbetskraftsmyndigheten. Staden är ingen Arbetskraftsmyndighet utan erbjuder t.ex. arbetsprovning och perioder med lönesubvention i egenskap av arbetsgivare. Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar i sitt utlåtande att man inte kan anse att sådana åtgärder som främjar sysselsättningen och som en kommun ordnat eller producerat stämmer överens med aktivitetsmodellen.

Social- och hälsovårdsministeriet förbereder som bäst en utvidgning av aktiveringsmodellen på så sätt att bl.a. sysselsättningsfrämjande åtgärder som en kommun ordnat i framtiden ska anses som en åtgärd i enlighet med aktiveringsmodellen. Enligt förslaget ska både kommunens egen verksamhet och sådan sysselsättningsfrämjande verksamhet som kommunen skaffat av någon annan räknas som aktivitet. Om förslaget godkänns kommer bl.a. kurser, träning inför arbetsintervju, CV-kurser och längre karriärträning att räknas som aktivitetsåtgärder. Om lagförslaget godkänns är åtgärder som stöder sysselsättningen ordnade av kommuner, arbetsgivare och vissa organisationer framöver tillgängliga metoder för arbetslösa helsingforsare för att påvisa aktivitet i enlighet med aktiveringsmodellen.

NTM-centralen i Nyland poängterar att aktiveringsmodellen inte har ändrat på kriterierna för att välja och bevilja tjänster enligt lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagservice och att aktiveringsmodellens

villkor inte heller i sig själva är en grund för att få denna service. Tjänsterna är förknippade med flera förutsättningar som beror på den arbetslösas personliga situation och som kan vara behovsprövade eller absoluta villkor för det allmänna servicebehovet, arbetslöshetens varaktighet, utbildningsbehovet eller lämpligheten för branschen.

Stadens service för att sköta sysselsättningen

Staden erbjuder årligen tusentals åtgärder för att sköta sysselsättningen såsom lönesubvention, läroavtalsutbildning och arbetsprövning, understöder sysselsättningsprojekt i enlighet med stadsstrategin, erbjuder sommarjobb åt ungdomar samt deltar i olika köpta tjänster som är nya test för att främja sysselsättningen. Dessutom stöder staden sina kunders sysselsättning i den privata sektorn genom att med företagskoordinatorverksamheten söka nya sysselsättningsmöjligheter samt genom att bevilja Helsingforstillägg som ekonomiskt stöd. Svårt sysselsatta arbetslösa beaktas i möjligaste mån i sysselsättningsvillkoren vid anbudsförfaranden som gäller stadens upphandlingar. Lagstadgade tjänster är den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen och arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte ordnad av social- och hälsovårdssektorn. Staden har också flera etablerade strukturer med syfte att minska arbetslösheten i olika målgrupper, såsom unga, invandrare och personer med nedsatt arbetsförmåga.

Vid stadens sysselsättningstjänster iakttas den lagstadgade likställighetsprincipen och tjänsterna riktas i synnerhet till kundgrupper som är i en svagare situation på arbetsmarknaden. Man har inte kunnat göra en sådan utredning av aktiveringsmodellens effekter som beaktar skillnader i de arbetssökandes kön, språk, ålder och nationalitet som föreslås i motionen eftersom kommunen med stöd av dataskyddslagen inte har tillgång till personuppgifter för dem som berörs av aktiveringsmodellen. De som betalar arbetslöshetsförmåner (FPA eller a-kassan) eller TE-byrån som verkställer lagen om utkomstskydd för arbetslösa har tillgång till uppgifterna.

Enligt en undersökning gjord av NTM-centralen i april anser 78 procent av 156 helsingforsare att aktiveringsmodellen inte inverkar på den egna viljan att söka sig till aktiveringsmodellens tjänster. NTM-centralen uppskattar att det finansiellt sett finns tillräckliga resurser för tjänster som främjar sysselsättningen under 2018 och sannolikt även under 2019. De kommuninvånare som är i den svagaste ställningen på arbetsmarknaden har tryggad utkomst i varje fall eftersom den del av arbetslöshetsförmånen som aktiveringsmodellen skär ner i regel kan återbetalas som utkomststöd av FPA på ansökan, om personen inte har tillräckligt med andra inkomster.

26.09.2018

Stadens sysselsättningstjänster som arbetsgivare

Staden erbjuder perioder med arbetsprövning och lönesubvention i egenskap av arbetsgivare samt lagstadgad arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I lagen föreskrivs detaljerat om arbetsprövning och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, och kunder som inte tillhör målgruppen kan inte delta i dessa. Staden ordnar lönesubventionerade perioder enligt arbetsvillkorets minimikrav på 8 månader. De sysselsatta är då berättigade till inkomstrelaterad dagpenning om arbetslösheten sedan eventuellt fortsätter. Arbets- och näringsministeriet konstaterar i sitt utlåtande att det vanligen inte är ändamålsenligt att bevilja lönesubvention t.ex. för korta anställningar som uppfyller minimikravet i aktiveringsmodellen. Också enligt NTM-centralen borde ett lönesubventionerat arbete fortgå enligt hur arbetsfärdigheterna potentiellt kan utvecklas. Minimitiden enligt aktiveringsmodellen räcker inte till för att utveckla den sysselsattas yrkeskompetens.

På tal om att ordna sysselsättningsmöjligheter utan lönesubvention kan det konstateras att det för närvarande arbetar ca 38 000 personer i stadens tjänst och att det i juni 2018 fanns sammanlagt 35 434 arbetslösa arbetssökande i Helsingfors. Att anställa en person på deltid i ett arbetsavtalsförhållande som uppfyller aktiveringsmodellens minimikrav utan lönesubvention skulle orsaka en kostnad på ca 1 000 euro per år. Att ge Helsingfors alla arbetslösa en motsvarande chans kräver tilläggsanslag på ca 35 miljoner årligen. Under 2018 har ungefär hälften av alla arbetslösa råkat ut för aktiveringsmodellens nedskärningar. Att erbjuda denna grupp jobbmöjligheter kräver extra anslag på ca 17,5 miljoner euro. Uppskattningen innehåller inte kostnader för inkörning, organisering, lokaler och arbetsredskap i samband med sysselsättningen och beaktar inte de inbesparingar som en kommun kan få i kommunernas finansieringsandel av arbetsmarknadsstödet.

Till slut

Enligt NTM-centralen finns det ett tillräckligt utbud av service i enlighet med aktiveringsmodellen för arbetslösa helsingforsare. Serviceutbudet förbättras ytterligare om lagförslaget för att utvidga omfattningen för aktiveringsmodellens tjänster godkänns. Inom ramen för stadens budget är det inte möjligt att erbjuda alla arbetslösa helsingforsare en möjlighet till sysselsättning enligt aktiveringsmodellen och staten kommer inte att bevilja lönesubvention för arbetsavtalsförhållanden med modellens minimiväraktighet. Dessutom främjar korttidsjobb inte tillräckligt kundernas situation på lång sikt.

TE-byråns resurser för att främja sysselsättning har ökat under de senaste åren på grund av aktiveringsmodellen och de periodiska intervju-

26.09.2018

Ärende/12

erna varmed det kan förväntas att arbetssökande från Helsingfors styrs allt mer effektivt mot den öppna arbetsmarknaden och ändamålsenliga tjänster som avses i aktiveringsmodellen. Vid sidan om TE-byrån har ungdomsrådgivningen vid stadens sysselsättningstjänster, samser- viken som främjar sysselsättningen (Helsingfors TYP) och utbildnings- tjänsterna som främjar sysselsättningen en betydande roll i detta sam- hället viktigt arbete. Stadens sysselsättningstjänster följer också i framtiden aktivt med förändringar i aktiveringsmodellen för arbetslös- hetsskyddet och dessas effekter på arbetslösa kommuninvånarens väl- färd och granskar enligt behov att den egna servicen är tillräcklig eller i behov av utveckling.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Eetu Pernu, specialplanerare, telefon: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Liite 1 (Koivulaakso Dan ym. valtuustoaloite Kvsto 14.3.2018)
- 2 Liite 2 (sosiaali- ja terveystyöministeriön lausunto, 27.3.2018)
- 3 Liite 3 (sosiaali- ja terveystyöministeriön muistio, 19.6.2018)
- 4 Liite 4 (Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto, 25.7.2018)
- 5 Liite 5 (Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto, 30.7.2018)

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 17.09.2018 § 582

HEL 2018-003227 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Dan Koivulaakson aloitteen loppuun käsitellyksi.

10.09.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

26.09.2018

Ärende/12

Lisätiedot

Eetu Pernu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36085
eetu.pernu(a)hel.fi